

"ÎNCĂ NU S-A REALIZAT LA NIVELUL SOCIETĂȚII CĂ INVESTIȚIA ÎN ARTĂ ESTE O INVESTIȚIE PROFITABILĂ."

Interviu cu domnul Alexandru Ghilduș realizat de Silvia Constantinescu.

În luna iunie a.c., domnul Alexandru Ghilduș, președintele Uniunii Artiștilor Plastici din România, a vizitat Suedia cu ocazia expoziției de artă de la *Birkagården în Stockholm*. Cu această ocazie i-am pus câteva întrebări legate de activitatea UAP și de situația artistului plastic în România după 1990. Și l-am rugat, evident, să înceapă cu prezentarea sa.

Alexandru Ghilduș: Sunt Alexandru Ghilduș, artist plastic designer, președintele Uniunii Artiștilor Plastici din România, conferențiar la catedra de

Alexandru Ghilduș la vernisajul expoziției de la Birkagården.

Foto: Octavian Ciupitu / © CIR.

design a Academiei de Artă din București. Sunt prezent în viața artistică din România pe care încerc s-o revigerez, care se află într-un mare impas, nu datorită prezenței artistice, nu datorită artistului, ci a ceea ce se întâmplă în jurul nostru. Factorii sunt multipli, de la cei economici mergând în zona socială și politică. Artistul are nevoie să aparțină la ceva și noi constituim o breșă la tot specială încă, ca și arhitecții, muzicologii, cei din teatru, dar cu toții încercăm să susținem artistul într-o societate complicată, într-o societate în tranziție. Nu este de loc ușor. În zona plastică, atelierul de creație este de fapt locul de muncă al artistului și din cei 4.800 de profesioniști din România, dacă 6-700 au atelier. Deci marea majoritate nu au atelier și lucrează pe unde pot, și ce-i mai grav, tinerii ajung foarte greu să obțină un spațiu. Noi trebuie să găsim formule în plan social ca pensiile să fie și ele la un nivel corespunzător - artistul nu iese niciodată la pensie, dar este bine să aibe o sursă de finanțare ca să poată crea în continuare liniștit în anii retragerii, iar ca activitate artistică suntem prezenți prin cele circa 40 de galerii ale noastre din toată țara. Organizăm foarte multe evenimente, avem tabere naționale și internaționale, simpozioane, edităm revista ARTA, deja suntem la al 3-lea număr după o pauză de 7 ani, când Uniunea nu am mai avut bani să finanțăm o astfel de revistă. Nici acum nu avem bani, dar ne-am propus ca din sponsorizări să căutăm formule, căci este foarte important ca artistul să fie la curent cu ce se întâmplă în viața artistică din toată țara, și pe de altă parte publicul să ia la cunoștință de ceea ce se întâmplă în viața artistică; mai avem un buletin informativ, lunar, pentru ca informațiile imediate să ajungă la artiștii plastici, și încercăm să organizăm evenimente pe plan internațional, cu orice ocazie ce se ivește. Anul trecut, de exemplu, la expoziția internațională de la Hanovra, datorită insistenței noastre am obținut să introducem în interiorul prezenței românești, arta plastică. Nimeni n-a vorbit despre altceva, decât despre creația plastică prezentă în acest spațiu. Încă o dovadă că prezența artistică rămâne întipărită în memoria vizitatorului și

este un element extrem de important în transmiterea unor mesaje. În România, ca și pe plan internațional, s-a lansat anul Brâncuși și sperăm să putem susține câteva tabere de creație pe această temă. Noi împlinim 50 de ani de la recunoașterea noastră juridică și 80 de ani de la înființarea primelor sindicate libere ale artiștilor din zona artelor frumoase în România, este un moment aniversar important și vrem cu această ocazie să organizăm un salon național la care toți artiștii din țară să fie prezenți în București, într-un spațiu mare, spațiul de la ROMEXPO, sub patronajul primului ministru, domnul Adrian Năstase, un adevărat iubitor de artă, la fel cum a fost și predecesorul dumnealui, domnul Muger Isărescu. Privim acum cu mare încredere la deschiderea primului muzeu de artă contemporană în România, finanțarea acestui muzeu fiind asigurată de guvern pentru începerea lucrărilor, care sperăm să nu dureze mai mult de 2-3 ani. Este iarăși un mod de a atrage artiști din Occident în România, pentru că invitaților trebuie să le oferim un spațiu expozițional adecvat, așa cum și noi ne dorim, când ieșim în Occident, să nu expunem oriunde și oricum. Și în felul acesta confruntările de pe aceleași simeze între artiștii români și artiștii din Occident să ne poată aduce în situația de a vorbi în viitor despre o cotație artistică românească în circuitul mondial al valorilor, pentru că trebuie să recunoaștem că nu numai valoarea în sine este importantă într-o relație internațională, ci și susținerea și sistemul de promovare. Ar trebui să ne gândim foarte serios la acest lucru și să căutăm modalități de a impune arta românească, care este extrem de apreciată în particular, numai că la nivel macro, la nivel relațional, ne având susținerea financiară, trebuie s-o spunem, căci acesta este adevărul, nu poate să intre în discuție în competiția cu arta Occidentală.

S.C.: Vorbiți de greutățile artiștilor plastici după '90 în România. Ați putea să faceți o comparație între situația artistului plastic azi și cea dinainte de '90?

A.G.: Artiștii plastici înainte de '90 aveau o situație specială. Statului comunist îi era frică de artiști, nu numai de noi, ci și de scriitori, și atunci lua tot felul de decizii de restricționare a activităților, îi obliga într-un fel pe artiști să rămână izoiați în spațiul lor de creație. Și atunci era o oarecare libertate de acțiune a artistului. S-a vorbit de comanda socială. Era și comanda socială, cu Ceaușescu pe șantier s.a.m.d; unii artiști au răspuns acelei comenzi, dar în atelierul lor se întorceau și făceau operă de calitate, alții n-au răspuns și au rămas în atelierul lor. După '90 a dispărut această implicare total; nici atunci nu era o susținere financiară, se făceau doar achiziții la sfârșitul anului și mai erau câteva comenzi care se efectuau, în schimb erau niște fonduri financiare, fonduri nescriptice, care se circulau prin Uniunea Artiștilor Plastici și prin PUBLICOM. Și la construcții de tipul "casa poporului" erau utilizați artiștii în tot ce s-a produs acolo: sculptură, mozaic, basoreliefuluri, tapiserie, etc. Mai existau și magazinele FP. Deci, din punct de vedere financiar, artiștii o duceau bine. Ei bine, a apărut competiția, unele din aceste magazine s-au pierdut, pentru că Uniunea n-a fost suficient de rapidă în adaptare, încât să știe să-și protejeze spațiile. Această competiție a adus în discuție obiectul, poate nu de bun gust, dar obiectul de serie, care se vinde la un preț mai mic și a acaparat piața. Artistul s-a retras din această competiție, el ne fiind un comerciant, el rămânând un creator de artă. Magazinul FP era un deuseu pentru el, ca să poată după aceea să-și întoarcă banii în creație. Această perioadă de libertate totală, din nefericire, a dus pe plan economic o scădere remarcabilă. Și artistul, care nu este un om de afaceri, ci un creator, înainte vreme era obligat să facă și chestia aceasta, ca să investească în propria creație. Acum, să spunem, obligația ar fi rămas, dar situația nu-i mai permite să fie om de afaceri și creator în același timp. Și s-a retras în atelierul său în așteptarea zilelor mai bune. Asta nu înseamnă că stă cu mâinile în sân, el expune prin sălile

tradiționale și în alte săli culturale, galerii de artă sau la alte fundații. Numai că nu există cumpărătorul de artă și a apărut un alt fenomen acum, cel al inexistenței unei educații culturale, estetice, care să-l aducă pe omul cu bani în situația de a investi în creația artistică, iar pe de altă parte încă nu s-a realizat la nivelul societății că investiția în artă este o investiție profitabilă. De aceea este extrem de important ca artiștii noștri să intre în circuitul internațional. Mulți artiști români sunt deja considerați " artiști cu cote", dar îi considerăm noi sau se consideră unii pe alții. În circuitul mondial încă nu am intrat. Nu avem încă forța financiară să intrăm în acest circuit și deci vom mai aștepta.

S.C.: Noi, arh. Ciupitu și cu mine, suntem vizitatori permanenți ai galeriilor din Suedia, ba mai mult, am fost proprietari unei galerii de artă la Göteborg, deci știm ce se cere de la o expoziție de artă. Am venit la această expoziție și primul lucru care l-am făcut a fost să întrebăm de o listă de prețuri, căci dacă am înțeles bine, tablourile au fost aduse aici nu numai să fie expuse, ci ca să fie și vândute, dar nu a existat nici o listă de prețuri; apoi, tablourile nu au nici o indicație privind titlul și numele autorului lucrării...

A.G.: Vreau să scuzați modul în care sunt prezentate lucrările, căci ce contează este faptul că artiștii expuși sunt de mare valoare. Am întâmpinat un mic impediment, trebuia să se organizeze într-un anumit spațiu, apoi s-a transmis altceva; urma să facem un pliant, un afiș, o invitație, dar necunoscând datele acestea până-n ultima clipă, colegii mei au plecat nepregătiți.

S.C.: Și eu consider că se merita un spațiu adecvat pentru o expoziție de artă, mai ales în sensul ideii susținute de dvs., aceea de a face posibilă intrarea artiștilor români în circuitul internațional.

Două zile mai târziu ne-am deplasat la sala de expoziție ca în liniște să analizăm lucrările expuse, în speranța că acum erau informațiile necesare. Dar în una din sălile de expunere, cea de la subsol, nu mai era nici o lucrare, iar în sala mică de la parter, unde în ziua vernisajului fuseseră expuse și unele sculpturi, interesante și ca execuție și ca idee de alt fel, mai erau doar câteva tablouri pe perete. Accesul în sală era însă interzis deoarece copiii școlii de alături folosesc sala aceasta în mod normal ca sală de mese și era ora de masă.

Ni se comunicase în ziua vernisajului de către organizatori că expoziția se va muta la Asociația culturală greco-suedeză. Peste alte două zile ne-am deplasat la această asociație, în speranța că măcar aici vom putea vedea lucrările satisfăcătoare, dar aici am aflat că expoziția nu va mai avea loc. ◆

(Continuare din pag. 4: Wanja Lundby-Wedin.)

W.L-W.: Foarte interesant. Mulțumesc. De fapt, să știți că am auzit că-i o țară frumoasă, cu care de fapt avem legături sindicale. Noi lucrăm acum mai mult cu Țările Baltice și Polonia, dar este foarte important să avem legături bilaterale și cu alte țări.

S.C.: Ești membră în Zonta?

W.L-W.: Nu știu ce este asta.

S.C.: Ești membră în Rotary?

W.L-W.: Nu.

S.C.: La ce vârstă ai tu dreptul să ieși la pensie, în calitate de președinte al LO? Ai și tu un "fallskärmsavtal"?

W.L-W.: Eu ies la pensie la 60 de ani și am un astfel de contract că, dacă nu voi fi realesă ca președinte, voi primi un anumit procent din salariul meu, dar dacă primesc alt post, se scade la calcul.

1. LO are 2.060.208 membri.

2. Primul Ministru al Suediei are un salariu de 97.000 de coroane pe lună brutto, iar directorul întreprinderii de stat Wasa are 208.330 de coroane. ◆